

Iškilingai ir pakiliai prasidėjusi - sugiedotas Lietuvos himnas - tarybos konferencija svarstė aktualius šių dienų klausimus. Konferencijoje dalyvavo Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininko pavaduotojas, Seimo narys Andrius Kubilius.

Pranešimą politiniais ir organizaciniais klausimais konferencijoje padarė Seimo narys, LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis. Jis priminė anksčiau svarstytus LPKTS reformos variantus ir kalbėjo apie būtinumą jungtis su dešiniomis partijomis: "Mums vieniems - perspektyvos sunkios, tai rodo dvylikos metų patirtis. Per kiekvienus rinkimus mūsų rezultatai daugiau ar mažiau menkesni, todėl turime padaryti išvadą: jei esame politinė partija, tai privalome aktyviai daryti įtaką ir Lietuvos politikai, valstybės valdymui, o jei tik politinė organizacija nominaliai - kažin ar mums kaip organizacijai tai naudinga. Mūsų veikla - patriotinė, tautiška, jai reikia daug pastangų ir materialinių išteklių. Negalime būti užsidarę tik savyje, privalome dirbti su visais kartu."

TS (LK) pirmininko pavaduotojas, Seimo narys Andrius Kubilius taip pat kalbėjo apie būtiną dešiniųjų jėgų jungimąsi: "Kalbu su jumis apie Lietuvos ateitį, nes mums turi rūpėti ne tik mūsų politinių organizacijų ateitis ir perspektyva, bet ir Lietuvos perspektyva. Turime jausti atsakomybę ne tik už tai, kaip susiklostys mūsų partijų reikalai ateityje, bet ir už tai, kuriuo keliu Lietuva eis..."

LPKTS tarybos konferencija

Dešiniųjų partijų jungimosi būtinumo dauguma konferencijos dalyvių neneigė, tačiau buvo diskutuojama dėl LPKTS statuso: ar Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga lieka politinė partija, ar tampa visuomenine organizacija.

LPKTS tarybos pirmininkė dr. V.Briedienė sakė, kad LPKTS būtina jungtis su dešiniaisiais: "Mums labai svarbu išlikti tokiems, kokie esame, tačiau ir toliau privalome būti politine partija, o ne visuomeninė organizacija."

Svarstomais klausimais kalbėjo: LPKTS Garliavos sk. pirmininkas M.Babonas, M.Keršulis (Alytus), V.Kaziu-

Konferencijos darbo prezidiumas (iš kairės) - A.Šimulis, V.Briedienė, Č.Dirkė. LPKTS valdybos darbo ataskaitą skaito J.Marcinkevičienė

Konferencijos dalyviai ir svečiai

lionis (Varėna), V.Leskevičius (Lazdijai), G.Kazlauskas (Druskininkai), Z.Čerkauskas (Klaipėda), P.Pocius (Panevėžys), I.Vilčinskienė (Kaunas), P.Gervylis (Jurbarkas), R.Kuzmienė (Kėdainiai), S.Janušauskienė (Pakruojis), Č.Dirkė (Šiauliai), Z.Gončarukienė (Rokiškis), P.Gvazdaus-

kas (Vilnius), V.Raibikis (Marijampolė) ir kiti.

Žymia balsų persvara tarybos nariai balsavo už LPKTS politinį statusą. Šis balsavimas - orientacinis, kad sudaryta darbo grupė žinotų, kokios krypties privalome laikytis: ar eiti tik į kaliciją, ar jungtis.

LPKTS pirmininkas dr. Povilas JAKUČIONIS

LPKTS svarsto galimybę jungtis su TS (LK)

Po prezidento ir savivaldybių rinkimų Lietuvos politinės partijos iš karto pradeda ruoštis kitiems Seimo rinkimams. Tai rodo, kad partijos įžengė į naują brandesnę plėtojimosi etapą. Išsąmoninta, kad rinkimams reikia ruoštis nuolat, ne tik prieš pat rinkimų kampaniją, kad rinkimams reikia daug patirties, intelekto ir lėšų. Antraip sėkmė aplenks. Jeigu iki šiolei rinkėjas partijas

skirstė į kairiąsias ir dešiniąsias, suprasdamas jas kaip prorusiškas ir provakarietiškas, tai dabar radosi keletas dešiniųjų prorusiškų partijų. Tenka grįžti prie klasikinio partijų skirstymo į kairiąsias, centro ir dešiniąsias pagal jų programas ir vertybes. Prorusiškos ir provakarietiškos partijos ir toliau bus atpažįstamos iš jų vadovų retorikos, tarptautinių ryšių, konkrečių darbų ir netgi iš

rémėjų būrio. Tad būtinas žymiai didesnis partijų finansavimo skaidrumas.

Paskutiniai rinkimai dar kartą parodė smulkių partijų neperspektyvumą. Daromos išvados. Suaktyvėjo partijų junginių formavimo procesai. Partijos vienijasi, konsoliduojasi arba jungiasi į ilgalaikius blokus. Žinoma, esama ir atvirkštinių - skaldymosi ir byrėjimo - atvejų. Turiu galvoje krikščionis de-

Aktualijos

■ Vakar Vilniuje įvyko Prezidento R.Pakso inauguracijos iškilmės.

■ Tėvynės sąjungos (LK) vadovybė susirūpinusi dėl to, kad "Lietuvoje stiprėja veikla užsienio bei vietinių jėgų, kurios vykdo kryptingą politiką, kad išmuštų visuomenę ir valstybę iš vakarietiško kelio". Taip teigiama TS (LK) prezidiumo pareiškime, pasirašytame partijos lyderio V.Landsbergio.

■ Vilniuje viešėjęs Airijos Europos reikalų ministras D.Roche konsultavo, kaip Lietuvoje surengti referendumą dėl šalies prisijungimo prie Europos Sąjungos.

■ Vasario 25 d. kadenciją baigiantis šalies Prezidentas V.Adamkus pateikė Seimui ratifikuoti sutartį dėl JAV ir Lietuvos susitarimo bendradarbiauti masinio naikavimo ginklų platinimo prevencijos srityje ir dėl gynybos bei karinių santykių plėtojimo.

■ Vasario 15 d. Kauno įgulos karininkų ramovėje įvyko iškilingas minėjimas-koncertas, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo 85-osioms metinėms paminėti. Nuskambėjus Lietuvos himnui, vadovaujantis LR Prezidento dekretu Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliais iškilingai apdovanoti ginkluotojo pasipriešinimo 1940-1990 m. okupacijos dalyviai - kariai savanoriai: Vladas Aidukas, Antosė Kurtinytė-Mackelienė ir Jonas Tumas.

■ Prezidentas R.Paksas ne vėliau kaip per 15 dienų privalo teikti Seimui ministro pirmininko kandidatūrą. Tai - tik paprastas formalumas. Tačiau sveikatos ministro R.Dobrovolskio, švietimo ir mokslo ministro A.Monkevičiaus bei teisingumo ministro V.Markevičiaus kėdės gerokai kliba. Jie gali būti pakeisti.

■ Kovo 8 d. sukanka 50 metų, kai Trakų r., Dusmenėlių k., Budrevičiaus sodyboje, žuvo Dainavos apyg. Geležinio Vilko tėvonijos paskutinis partizanas, grupės štabo viršininkas Petras Liuzia-Šernas.

■ Muitinės departamentas netrukus ketina pradėti eksperimentą - taikyti supaprastinto tranzito paslaugas gabenant krovinius tarp Baltijos valstybių. Krovinį vežusi į Lietuvą įmonė turės pranešti muitininkams, tačiau jeigu jie neatvyks per nustatytą laiką, galės pati nuimti plombas ir naudoti prekes.

Kitas svarbus darbotvarkės klausimas - pasirengimas LPKTS IX suvažiavimui. Patvirtinta darbo grupė: V.Briedienė (Kaunas), Z.Čerkauskas (Klaipėda), Č.Dirkė (Šiauliai), B.Gajauskas (Vilnius), V.Jagminienė (Kaunas), J.Marcinkevičienė (Kaunas), R.Paplauskas (Panevėžys), V.Skučaitė (Kaunas), E.Strončikas (Jurbarkas), A.Šimulis (Klaipėda), G.Uogintas (Vilnius), I.Vasiliauskas (Šilutė), I.Vilčinskienė (Kaunas), O.Tamošaitienė (Kaunas). Darbo grupės pirmininku išrinktas R.Paplauskas, pavaduotoja - J.Marcinkevičienė, organizacinės komisijos pirmininke - I.Vilčinskienė.

Ruošiantis referendumui dėl stojimo į Europos Sąjungą šioje konferencijoje nutarta išlaikyti LPKTS skyriuose rinkimų štabus.

Mūsų inf.

Jono Ivaškevičiaus nuotraukos

mokratas ir liberalus. Partijų jungimosi pradžia padarė kairieji ir jie įrodė vieningumo galią. Deja.

LPKTS apie pribrendusias vidaus reformas pradėta kalbėti daugiau nei prieš dvejus metus. Stabtelėta artėjant rinkimams. Dabar laikas apsispręsti: judėsime reformų keliu, ieškosime sąjungininkų ar stovėsime ir stebėsime pro šalį einantį politinį gyvenimą. Delsti yra pavojinga, gresia politikos nuošalė. Jei laiku nepasirinkime geros judėjimo krypties, liksime vieni.

(keliamo į 3 psl.)

2002 m. pabaigoje Lietuva sėkmingai peržengė du (paskutinius?) slenksčius savo strateginiame kelyje į Vakarų. Lapkričio 22 d. Prahoje Lietuva drauge su 6 kitomis Vidurio Europos valstybėmis buvo pakviesta į NATO, o gruodžio 13 d. drauge su 9 šalimis kandida-
tėmis pakviesta prisijungti prie Europos Sąjungos. Kartu atsivėrė dvejos Rusijos geopolitinės hegemonijos durys (ne paskutinės?).

Visos politinės partijos pritarė strateginio kelio į Vakarų kryptį. Būtent dėl to Rusijos agentūros organizavo nepavykusį referendumą prieš NATO, o dabar pašėlusią kampaniją prieš politines partijas, prieš konstitucinę politinę sistemą, mat ne visas partijas galima nusipirkti.

“Sėkmė Prahoje ir Kopenhagoje yra Lietuvos valstybės, jos visuomenės bei politinių jėgų ir įvairiausių interesų grupių strateginio pasirinkimo išraiška. Kartu – tai ir mūsų valstybės augimo ir stiprėjimo bei joje vykstančių demokratiškesnių, ekonominių ir socialinių pokyčių rezultatas”, – sakė užsienio reikalų ministras A. Valionis. Būtinai tik pritarti ir tikėtis, kad tie pokyčiai bus tik pozityvūs.

Pirmasis duris į Europos valstybių šeimą atvėrė karalius Mindaugas. Simboliška, kad šiemet, švenčiant jo karūnavimo 750 metų jubiliejų, Lietuva vėl de jure grįžta į Europos tautų šeimą. Trejus metus trukusios derybos baigėsi. Subsidijos, kvotos, perainamieji laikotarpiai sutarti. Ne visiems jie patinka – norėjosi gauti daugiau. Bet duodančiojo kišenė su dugnu. Neišsipildžiusias viltis teks atidėti ateičiai. Išsuderėta ištis nemažai. Reikia įgyvendinti tai, kas sutarta. Lengva nebus. Prie naujos tvarkos teks prisitaikyti ne tik valdininkams, bet ir verslininkams, ūkininkams. Seimas dar turi priimti kelias dešimtis įstatymų, Vyriausybė – kelis šimtus kitų teisės aktų. Verslininkų ir ūkininkų laukia pluoštai programų ir projektų, kad subsidijos ir laikas nenuieitų veltui.

Svarbiausias strateginis uždavinys

Svarbiausias ir artimiausias strateginis uždavinys – laimėti referendumą dėl stojimo į ES. Praėjusių metų pabaigoje abejonių dėl referendumo sėkmės lyg ir nebuvo. Sociologinės apklausos duomenimis, 70 proc. gyventojų pasisakė už ES. Tačiau dabar vis daugiau sėjama abejonių. Žiniasklaidoje sparčiai dau-

Kelias į Europos Sąjungą

gėja straipsnių, o televizijoje – laidų, gąsdinančių tikromis ir netikromis grėsmėmis tautos identitetui, žemės ūkiui, smulkiam verslui, užimtumui. Skundžiamasi, kad euroskeptikų judėjimas neorganizuotas, kad valstybė neduoda lėšų antieuropinei propagandai. Tik naivus gali patikėti, kad dabar žiniasklaidoje augančią antipropagandą finansuoja ūkininkai ar turgaus prekeiviai. Ar kad žiniasklaida aukojasi demokratijai. Antipropagandą apmoka su Rusija susieta šešėlinė ekonomika. Ji nemato sau perspektyvos ES.

Europos Sąjunga – tai ne tik ekonominė, bet ir kitas vertybes išpažįstanti valstybių bendrija. Europiečiai vertina, puoselėja ir gina tas pačias bendražmogiškąsias vertybes kaip ir lietuviai. Tai – teisingumas, laisvė, saugumas, moralė ir etika, žmogaus teisės, visų gyventojų sluoksnių gerovė. Tautiškas Europoje nėra svetima sąvoka. Dauguma airių, anglų, graikų, danų, švedų, suomių, prancūzų save laiko tik savo tautos atstovais. Tik mažesnė pusė europiečių mano, kad svarbu yra pasidaryti daug pinigų. Nors 82 proc. europiečių yra patenkinti savo gyvenimu (kad mums taip!), bet ir jie susirūpinę nedarbu. Jiems labai svarbu kiekvienam asmeniškai įsitraukti į geresnės visuomenės kūrimą. Tokias gyventojų nuotakas fiksuoja ES sociologinės apklausos.

Pliusų daugiau nei minusų

Ne tik dalis Lietuvos gyventojų bijo ES, bet ir europiečiai bijo šalių kandidačių. Bijo mūsų migrantų, kad jie atims iš jų darbą, kad jų darbdaviai perkels savo gamybą į šalis kandidates, kur pigesnė darbo jėga. Bijo pigesnių mūsų prekių antplūdžio. Ypač bijo jų ūkininkai, kad sumažės jų subsidijos. Bijo mūsų nusikaltėlių, narkotikų kontrabandistų. Tad baimė abipusė ir ne be pagrindo. Reikia galvoti ir dirbti, ieškoti būdų, kaip įveikti neigiamas pasekmes, nes buvimo ES plusų yra nepalyginamai daugiau nei minusų.

Žinoma, ES nėra socialistinis rojus žemėje. Visas gėrybes reikia užsidirbti. ES – tai perspektyva jauniems siekti mokslo ir karjeros, naujos ir platesnės galimybės darbštiems ir gabiems žmonėms. O neįgaliesiems – didesnės socialinės garantijos.

ES – tai valstybių solidarumo ir tarpusavio pagalbos išteklių gamtos stichijai ar ekologiškai nelaimėi, galimybė laisvai įeiti į plačias rinkas, sparčiai ir tolygiai plėtotis, siekti aukštesnio gyvenimo lygio. Bet ES tikrai nėra pinigų maišas, iš kurio tereikia tik semti. Reikės į tą maišą pilti tada, kai gyvensime žymiai geriau.

Vartotojui ES reiškia didesnę pasirinkimą kokybiškų ir pigesnių prekių. Žemdirbiui – padidėjusias pajamas už savo produkciją ir galimybę restruktūrizuoti ar plėtoti naujus verslus. Jau yra pirmieji pakvietimo į ES geri rezultatai – pagerinti šalies skolinimosi reitingai. Verslas gali skolintis mažesnėmis palūkanomis, o tai skatina investicijas ir plėtrą, sparčiau auga šalies BVP.

ES neduos pinigų pravalgymui. Subsidijas reikės racionaliai panaudoti klojant pamatus geresniam ateities gyvenimui. Reikės pridėti ir savų lėšų programų ir projektų kofinansavimui. Bet tai juk sau! Nebus jokios ramybės ar atsipalaidavimo. Reikės persitvarkyti, prisitaikyti ir vyti ES lygį visose gyvenimo srityse, įskaitant ir žemės ūkį.

Ne tik šalys kandidatės, bet ir pati ES turi persitvarkyti. Vietoj dabar esančių 15 šalių po metų bus 25. Reikia pertvarkyti administracinę sistemą, kad sklandžiai ir greitai būtų priimami bendri sprendimai. Dėl to jau dabar prasideda ginčai. Dirba Europos Konventas. Jame dalyvauja ir šalys kandidatės. ES laukia mokesčių sistemos reformos. Sprendžiama dėl žemės ūkio ateities. Kokį vaidmenį ES turės tarptautinėje arenoje ir sprendžiant globalius ir lokalius konfliktus. Tuos klausimus jau nagrinėja ir šalys kandidatės ES Konvente. Tarp jų ir Lietuvos atstovai.

“Vyresniojo brolio” nebus

Esama nuogastavimų, kad ES taps tautų kultūrų ir kalbų sulydymo katilu, kad didžiosios valstybės užgoš mažąsias. Šį pavojų supranta dabartinės ES narės ir šalys kandidatės ir kartu ieško išeikių. Problema atsispindi Konvento darbe. Visi Konvento delegatai kalba savo gimtąja kalba, nes europiečiai pripažįsta, kad visos kalbos yra svarbios ir kiekviena savita kultūra yra bendra visų vertybė. Kita vertus, mažosios valstybės neturėtų skųstis, kad didžiosios jas užgožia.

Pirma, didžiosios apmoka beveik visas ES veiklos išlaidas ir subsidijuoja mažųjų plėtrą.

Antra, Europos Parlamente ir Ministrų Taryboje mažųjų valstybių atstovavimas yra santykinai didesnis nei didžiųjų. Pavyzdžiui, Vokietijos gyventojų skaičius yra 20 kartų didesnis už Lietuvos, tačiau jos atstovų bus tik 4 kartus daugiau, nors Vokietija yra didžiausia ES mokesčių mokėtoja.

Trečia, Lietuva ES bus ne tarp mažųjų, o tarp vidutinio dydžio valstybių.

Ketvirta, valstybės reikšmė politikoje, kultūroje ir net ekonomikoje priklauso ne tiek nuo jos dydžio, kiek nuo visuomenės aktyvumo. Kad lietuviai aktyvūs, abejoti netenka.

Europos Konventas renigia ES Konstitucijos projektą. Lietuvos atstovai pasisako už didesnę ES valstybių savarankiškumą, už nacionalinę pilietybę, didesnę socialinę solidarumą. Tai reiškia šalių narių gyvenimo lygio skirtumų greitesnę mažinimą. ES institucijos bejėgės reguliuoti šalių narių teises švietimo, kultūros, pramonės, darbo politikos, tyrinėjimų ar plėtros srityse. Užsienio, muitų, mokesčių, gynybos politika tikriausiai bus bendra. Vadinausi, visų šalių narių suverenitetas bus apribotas, ne tik Lietuvos. “Vyresniojo brolio” tikrai nebus. Tam nėra sąlygų.

Derybos buvo gera mokykla

Euroderybininkų darbas vertinamas griežtai. Valstybės vadovai juos giria, o žemdirbiai peikia. Tai objektyvu. Žemdirbiams sunkiausia persitvarkyti. Nors, kita vertus, iš 22 išsuderėtų pereinamųjų laikotarpių žemės ūkiui tenka 8. Trečdalis ES subsidijų lėšų tenka žemdirbiams, nors jie sudaro tik 10 proc. visų dirbančiųjų skaičiaus. Žemdirbiai protestuoja dėl mažų tiesioginių išmokų, mažų kvotų, produkcijos kokybės ir gyvulių gerovės reikalavimų. Bet žemdirbių produkcija bus superkama brangiau, kvotos garantuotos, o perprodukcija kiekvienoje gamybos srityje yra pražūtinga.

Derybos buvo gera mokykla valstybės valdininkams. Išmoktas pamokos bus labai naudingos tolesniems santykiams su ES. Silpnai Lietuvos vieta buvo menkas valstybės institucijų tarpusavio veiksmų koordinavimas. Galbūt dėl to kyla

Dr. Povilas JAKUČIONIS

daug problemų ir sprendžiant vidaus klausimus. Nesusikalbėjimas. Ginčas, kuri šalis daugiausia išsuderėjo, yra beprasmiškas ir nekorektiškas (kas daugiausia iš ES išplėšė sau). Geriau būtų ginčytis, kas geriausiai yra pasiruošęs ES paramą su didžiausia nauda panaudoti. Galbūt Lietuva daugiausia gaus paramos skaičiuojant eurus vienam gyventojui. Tačiau turim daugiau už kitas šalis specifinių problemų – Ignalinos AE, beveik 1000 km ES išorės sienų, Karaliaučiaus tranzitą ir kt., kurioms reikės daug papildomų išlaidų. Kita vertus, nebūdami ES tas problemas turėtume išspręsti vieni. Tik vėliau.

Kas gali būti nepatenkintas?

ES paramos pinigų panaudojimui Lietuva pati parengė “Bendrąjį programavimo dokumentą” (BPD), kuriame numatė paramos sritis ir prioritetus pagal savo poreikius. BPD yra suderintas su valstybės biudžetu ir investicijų programa. ES nenurodys, kam naudoti paramą, bet griežtai kontroliuos, kad lėšos nebūtų iššvaistytos.

Derybose Lietuva pasižadėjo du pereinamuosius laikotarpius suteikti ES – transporto ir laisvo asmenų judėjimo sričių. Tačiau jau žinoma, kad ribojimų dirbti Lietuvos piliečiams netaikys Airija, Anglija, Olandija, Danija, Švedija. Ar pradžia to maža?

Pragmatiškiems piliečiams reikia priminti, kad, neskaitant išlaidų Ignalinos AE uždarymui, lėšų pervedimų iš Lietuvos ir ES biudžetų teigiamas balansas bus: 2004 m. – 258 mln. eurų, 2005 m. – 392 mln. eurų, 2006 m. – 525 mln. eurų! Tikintis, kad visos šios papildomos sumos bus panaudotos investicijoms ir žmonių socialinei apsaugai sudėtingu per-tvarkos metu. Galima būti tikriems, kad žymiai sumažės bedarbystė, išaugs realus uždarbis ir padidės pensijos.

(keliamą į 3 psl.)

LPKTS svarsto galimybę jungtis su TS (LK)

(atkelta iš 1 psl.)

Vieniems darosi vis sunkiau įgyvendinti tikslus, puoselėti ir ginti mūsų vertybes, daryti įtaką šalies politiniam gyvenimui, dalyvauti šalies valdyme. Kiekvienuose rinkimuose prireikia vis daugiau pastangų, lėšų, intelekto, o vidaus resursai, deja, nepasipildo. Konkurencija aštrėja ir agresyvesnėja. Išėjimas yra sąjunga su kitomis dešinišiomis patriotinėmis organizacijomis. Sąjungą sudaryti, suprantama, norėsime mums priimtinais sąlygomis. Tam reikia derybų. Derybose visada yra dvi ar daugiau besiderančių pusių. Kiekviena pusė kelia savo sąlygas. Be kompromisų neapsieisi. Reikia kai ko atsakyti. Reikia ir patiems keistis. Tik vieno negalima – nusižengti savo principams, prarasti savastį. Yra rimtai apie ką pagalvoti, yra dėl ko pasigirčyti. O laikas jau nebelaukia.

Visai arti referendumas dėl stojimo į Europos Sąjungą. Tuoju pat rinkimai į Seimą keliose rinkimų apygardose. Po metų – rinkimai į Europos Parlamentą. Rinksime 12 europarlamentarų. Jei dešinieji nespės konsoliduotis, į Europą išleisime vien kairiuosius. Na, o iki eilinių Seimo rinkimų liko tik pusantrų metų.

Tuo tarpu kairieji savo partijų junginius formuoti baigia. Štai kaip galėtų atrodyti keturi stambūs partijų blokai:

1. Kairieji: LDDP–LSDP–NS (ŠL).
2. Kairysis centras: VP–ND – LKD (K. Bobelio) – LDP (R. Pakso).
3. Dešinė: TS (LK) – LPKTS – LKDP (I. Uždavinio) – LTS.
4. Centro dešinė LLP (E. Gentvilo)

Kelias į Europos Sąjungą

(atkelta iš 2 psl.)

Kas galėtų būti nepatenkintas tokiomis pokyčiais? Paradoksalu, tačiau garsiausiai nepasitenkinimą reiškia žemdirbiai ir smulkieji verslininkai – tie, kuriems numatoma didžiausia ES paramos dalis. Per mažai duoda – per daug reikalauja! Suprantama, kad būtent jiems daugiausia reikia pertvarkyti savo ūkį ir verslą. Tai skausminga. Bet jeigu žemdirbių ir turkaus prekyvių balsai prieš ES nulems referendumo rezultatus, tai visi gerai žinosime, kas visą Lietuvą paliko prie suskilusios geldos ir pasiuntė į “lukasenkinių rojų”.

Žmonėms reikia aiškinti

Reikia aiškiai ir suprantamai žmonėms aiškinti suderėtas Lietuvos stojimo į ES sąlygas. Kiekvienai žmonių socialinei grupei atskirai parodyti jų

– LCS – MKDS.

Vargu ar viena kuri nors partija gali laimėti konkurenciją su tokiais stambiais partijų sambūriais.

Dėl to karštai ginčytasi praėjusių šeštadienį vykusioje LPKTS tarybos konferencijoje. Čia kalbėjo TS (LK) pirmininko pirmasis pavaduotojas Andrius Kubilius. Jis pasiūlė TS (LK) ir LPKTS sujungti į vieną organizaciją. Kada, kokiomis sąlygomis ir kokios formos galėtų atsirasti tokia sąjunga – būtų susitarta derybose. Konferencija patvirtino derybų darbo grupę. Derybų poziciją apribuos LPKTS politinė taryba, rezultatus aptars valdyba. Jei susitarimas bus pasiektas, jį svarstys tarybos konferencija. Jei susitarimo vykdymui reikės keisti LPKTS įstatus, susitarimas bus pateiktas svarstyti LPKTS IX suvažiavimui.

Kodėl derybos pradamos su TS (LK), o ne su kuria nors kita dešiniąja partija? Tiesą sakant, plataus pasirinkimo nėra. Derėtis reikia su stipria partija, pripažįstančia mūsų puoselėjamas vertybes – teisingumą, laisvę, tautiškumą, katalikiškąsias šeimos tradicijas, ištikimybę Laisvės kovų siekiams. TS (LK) programa atitinka mūsų programos nuostatas. TS (LK) jau daug metų yra tradicinis mūsų sąjungininkas. Tebegalioja mūsų 2001 m. pasirašytas bendradarbiavimo susitarimas. Gaila, kad sutarimo ir supratimo pritrūksta kai kuriuose skyriuose, dėl to prarandami rinkėjų balsai, mandatai į atstovaujama valdžią.

Naujiems sprendimams reikia išminties ir drąsos. Tikiuosi, kad šių gerų savybių mums nepritrūks.

perspektyvą. Nesupranta savo perspektyvos pensininkai, smulkūs ūkininkai, ūkininkai pensininkai. Smulkūs verslininkai bijo bedarbystės, nes neįstengs pasiekti aukštų kokybės standartų. Juos “kaitina” įvairūs turkaus perpardavinėtojai, kurie tikrai neturi jokios perspektyvos, kaip ir kontrabanda ar šešėlinė ekonomika. Nuoširdžiai susirūpinę tautos identiteto praradimo pavojumi tautos etninės kultūros puoselėtojai. Visiems jiems galima ir reikia pateikti įtikinamus paaiškinimus gerokai prieš referendumą. Tik tokiu atveju galėsime neabejoti referendumo rezultatais. Jeigu buvimo ES privalumus ir toliau aiškins žmonėms tik vienas P. Auštrevičius, o kiti valdininkai, įskaitant ir ministrus, gąsdins piliečius griežtais ES reikalavimais ir tuo pagrindu didins mokesčius, tai referendumo rezultatai bus neigiami.

Ivykiai, komentarai

Vertinimai

Lietuvos politikai ir partijų lyderiai įvairiai vertina paskutinįjį Prezidento Valdo Adamkaus metinį pranešimą. Seimo pirmininkas A. Paulauskas pranešimą pavadino “politiniu testamentu”. Premjeras A. Brazauskas apsiribojo pastaba, kad pranešime nepastebėjęs, jog būtų labai kritikuota jo vadovaujama Vyriausybė. Opozicija – liberalai ir konservatoriai – sveikino išpėjimą dėl populizmo grėsmės ir apgailestavimą, kad “politika Lietuvoje iš atsakingo ir bendro tautos reikalų tvarkymo gali tapti tik valdžios siekimo ir išsaugojimo technologija, tik jėgos žaidimu, kuriame viskas leistina”. Tai buvo aiški užuomina naujam Prezidentui ir jo komandai, kurie garsiai šaukia apie tvirtą ranką. R. Paksas ir jo artimieji bendražygiai suprato, jog Prezidento V. Adamkaus pastabos skirtos būtent jiems. R. Pakso patarėjas užsienio politikos klausimais Alvydas Medalinskas atmetė V. Adamkaus teiginius apie populizmo grėsmę, galimybę “lengvai manipuliuoti lietuvių tauta” ir jos norą turėti autoritarinį vadovą. A. Medalinskas pareiškė, jog tokia baimė sukelta dirbtinai ir pirmieji Rolando Pakso prezidentavimo metai išsklaidys tokius nuogastavimus.

Sutelkti jėgas

Politologas Alvidas Lukošaitis atkreipė dėmesį, jog Lietuva atsidūrė ant istorinio momento slenksčio. Jis turėjo galvoje būsimą referendumą dėl narystės Europos Sąjungoje. Paskak A. Lukošaičio, labai svarbu, kad būtų maksimaliai sutelktos visos politikų pajėgos ir pastangos, jog referendumas dėl narystės Europos Sąjungoje būtų sėkmingas. Kaip žinoma, visos Lietuvos parlamentinės partijos pritaria Lietuvos narystei ES. Bent jau oficialiai. Tačiau kaip suprasti, kai gana aukšti valdančiosios partijos nariai, ypač provincijoje, agituoja prieš narystę. Dar daugiau, vadina mieji euroskeptikai reikalauja skirti jiems laiko kalbėti per Nacionalinį radiją ir televiziją. Kitaip tariant, agituoti prieš oficialią valstybės politiką. To pareikalavo vis dar vegetuojančios Tautos pažangos partijėlės pirmininkas, Seimo narys Egidijus Klumbys, priklausantis valdančiajai socialliberalų frakcijai. Nežinia, kas ir už kieno pinigų sukūrė euroskeptinį judėjimą, skambiai pavadintą “Judėjimu už nepriklausomą Lietuvą”. Aišku, už to judėjimo nugaros stovi nežinomi virvučių tapytojai, kurie į tribūnas siunčia įvairaus plauko rėksnius. Nėra abejonės, kad akcijų prieš Lietuvos narystę Europos Sąjungoje tolydžio daugės. Galima laukti net nemokamo alaus ar pasenusių dešrelių dalijimo. Taip jau buvo padaryta praėjusių savaitgalį. Į Vilniaus kultūros ir sporto rūmus oligarchas V. Uspaskichas autobusais iš visos Lietuvos privežė naivių (ir ne vien tik) žmonių agituoti rinkti parašus dėl jo paties sugalvoto referendumo siekiant radikaliai pakeisti Seimo rinkimų sistemą.

Žada simbolines kompensacijas

Viešėdamas Varšuvoje Rusijos premjeras Michailas Kasjanovas pažadėjo, kad Rusija pasirengusi sumokėti kompensacijas 50 tūkst. lenkų – stalininio režimo aukų, Sibiro tremtinių ir kalinių. Tačiau M. Kasjanovas pabrėžė, jog galimos kompensacijos lagerių kankiniams bus tokios pat kaip ir Rusijos stalininių represijų aukoms. Tos kompensacijos Rusijoje siekia vos 2 JAV dolerius ir 38 centus už kiekvieną praleistą lageryje mėnesį. Ši simbolinė suma mokama tik už 13 kalėjimo mėnesių, nors dauguma ten praleido išstisus dešimtmečius, o ir tie vargani grašiai mokami toli gražu ne visiems tremtiniams ir kaliniams. Šis Rusijos ministro pirmininko pažadas irgi yra tik simbolinis, nes norintys gauti kompensacijas lenkai privalėtų vykti į savo kalinimo vietas ir ten ieškoti dokumentų apie savo tremtį ir kalinimą. Tai kainuotų keleriopei daugiau nei žadamos Rusijos kompensacijos.

“Taikos apaštalai”

Vokietijos kancleris Gerhardas Šrioderis ir Prancūzijos prezidentas Žakas Širakas nepaliauja skelbti vadinamosios taikos iniciatyvos siekiant neleisti Jungtinėms Valstijoms ir Didžiajai Britanijai nubausti sužulėjusį Irako diktatorių Sadamą Huseiną. Paskutinė abiejų iniciatyva – leisti faktiškai neribotą laiką ieškoti masinio naikinimo ginklų Irake. Kitaip tariant, visomis išgalėmis stengiamasi išgelbėti Irako valdovą. Netgi įtakingas Vokietijos laikraštis “WELT” rašo, jog G. Šrioderio ir Ž. Širako tariamas taikos “apaštalavimas” kaip du vandens lašai panašus į Sovietų sąjungos diktatoriaus Stalino vykdytą pasaulio mulkinimo politiką prisidengus taikos lozungais.

Įdomiausia, kad Vokietijos kancleris ir Prancūzijos prezidentas rado sąjungininkų Maskvoje. Tai ne prezidentas Vladimiras Putinas, kurio pozicija Irako klausimu gana miglota, o Rusijos komunistų lyderis Genadijus Ziuganovas! Kalbėdamas komunistų mitinge Maskvoje G. Ziuganovas liaupsino Prancūzijos ir Vokietijos pastangas “pažaboti agresorių” ir ragino prie jų prisidėti Rusiją ir Kiniją.

Tuo tarpu JAV laikraštis “The Washington Post” paskelbė, kad prezidentas Džordžas Bušas jau nustatė konkrečią Irako puolimo datą. Šį pranešimą Maskvoje paneigė JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojas. Jis pareiškė, jog konkreti puolimo data dar nenustatyta, o JAV ir Didžioji Britanija laukia, kaip reaguos Jungtinių Tautų Saugumo Taryba į Vašingtono ir Londono pateiktą naujos rezolucijos dėl Irako projektą. Yra maža vilties, kad Saugumo Tarybos dauguma paremtų JAV ir Didžiosios Britanijos rezoliuciją.

Jonas BALNIKAS

Elvyra ŽEIŽIENĖ

Europos Sąjunga, NATO ir Lietuvos energetika

Praėjusių metų pabaigoje Lietuva pakviesta į NATO ir Europos Sąjungą. Derybose dėl narystės vienas iš sunkiausių pasirodė besas energetikos skyrius. Sparčiai besikeičiantis padėtis pasaulio energetikos rinkoje veikia ir Lietuvos energetikos integracijos į ES procesų turinį ir formą. Specialistai nuogaustauja dėl būsimų eurointegracinių procesų energetikos sektoriuje, išvelgdami tiek ekonominių, tiek nacionalinio saugumo grėsmių.

Lietuva - NATO narė, Europos Sąjungos narė, o Lietuvos energetika - Rusijos rankose? Toks retorinis klausimas "raudona gija" ryškėjo konferencijoje "Lietuvos energetikos integracijos į Europos Sąjungos ir NATO struktūras problemos", kurią praėjusią savaitę surengė LPKTS, Baltijos energetinių sistemų tyrimo asociacija bei Kauno apskrities Europos informacijos centras.

Apie šalies energetikos strategiją, jos priklausomybę nuo ekonomikos ir saugumo aplinkybių kalbėjo Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto narys Algirdas Gričius.

Konferencijos dalyvius kiek nušėbino šio pareigūno samprotavimai. Likus savaitei iki Rusijos koncerno "Gazprom" pasiūlymų konkursui dėl "Lietuvos dujų" 34 proc. akcijų pardavimo, Seimo narys tik dabar prabilo apie valstybei kylantį pavojų. Pavadinęs koncerną "Gazprom" valstybe valstybėje, turinčia apie 35 proc. pasaulio dujų atsargų, politikas tarsi tik dabar padarė išvadą, jog tarptautinėje politikoje prekyba dujomis naudojama kaip įrankis tramdyti kitas valstybes. Nustebino ir šio Seimo nario požiūris į politikų agitaciją pritarti stojimui į ES. Neva dėl žemo reitingo Seimo nariai agituodami piliečius stoti į Europos Sąjungą gali tik pagadinti šį reikalą. Tokią liberalų frakcijos nario paleistą "antį" palaikė ir Seimo narė socialdemokratė Birutė Vėsaitė, kuri buvo ką tik sugrįžusi po stažuotės Europarlamente. Ji sakė gerai nusimananti apie šalies energetikos eurointegracinius procesus. Politikė kvietė buvusius politinius kalinius ir tremtinius agituoti savo kaimynus, gimines, pažįstamus palaikyti stojimą į ES. Tačiau Seimo narė nesugebėjo konkrečiai atsakyti į konferencijos dalyvių užduotus klausimus. Kas gyvens geriau - ar tie, kurie ir dabar puikiai gyvena? Kodėl Briuselyje nenušviečiama tikroji skurstančių žmonių padėtis? Atvykę iš ten jų pareigūnai stebisi, kodėl neprašoma pakankamai lėšų socialiniams projektams. Ar taip nėra ir su energetikos problemomis? Vieną tiesą pateikiame Briuseliui, o visai kitą tiesą gvildiname sugrįžę į namus? Tokiais klausimais atkakliai Seimo narę egzaminavo prie mikrofono priėjęs vienas energetikos

specialistas.

Pagalčiau, kam gi labiau turėtų rūpėti rinkėjų - Lietuvos piliečių interesai ir gerovė, jei ne jų išrinktiems atstovams - Seimo nariams? Ir labai keista jų "neutraliteto" pozicija.

Specialistų samprotavimai

Lietuvos energetikos instituto (LEI) direktorius akademikas prof. Jurgis Vilemas, dalyvavęs kuriant Nacionalinę energetikos strategiją, konferencijos dalyvius patikino, kad neverta baimintis Rusijos "baubo". Mokslininkas kaip pavyzdį pateikė šurmuli, kilusį neprileidžiant "Ivano prie vamzdžio" Mažeikiuose. Rezultatas buvo vis vien toks pat. Prof. J.Vilemas pirmiausia pataria pasidomėti, ar už tokių bauginimų neslypi kažkieno asmeniniai interesai. Anot jo, skuboti, ekonomiškai nepagrįsti sprendimai ir projektai valstybei neduoda naudos. Akademikas pavyzdžiu pateikė Būtingės naftos terminalo statybą, kurios išlaidos viršijo 350 mln. JAV dolerių. Kažin ar beatgaus valstybė šias lėšas? LEI direktoriaus J.Vilemo nuomone, šio terminalo pagrindinė paskirtis - įsivežti naftą - taip ir liko neįgyvendinta. Pasak jo, padėtis pasaulio energetikos rinkose sparčiai keičiasi. Antai "Ruhrgas" susiliejo su "E.ON Energie", o dabartiniams dujų monopolistui "Gazprom" pranašaujamas neilgas klestėjimas. LEI direktorius paaiškino, jog Vakariams rusams priminė, kad stambių investicijų Rusija nesulauks nereformavusi įtakingojo "Gazprom". Netruks, kai šis koncernas bus padalytas į dujų gamybos, transporto, vamzdžių ir kitas bendroves, kurios bus privatizuotos. Taigi milžinas neteks savo galios ir kažin ar begalės daryti įtaką Vakarų kompanijoms bei Lietuvai, kuri turės galimybę pasirinkti, iš ko pirkti dujas.

Besirengdama narystei ES po ilgų svarstymų Lietuva sutiko uždaryti Ignalinos atominės elektrinės pirmąjį bloką 2004 m., o dar po penkerių metų ir antrąjį bloką, jei ES tesės pažadus padengti uždarymo išlaidas. Ironišką B.Vėsaitės teiginį, jog "seneliams Elektrėnams teks plušėti už vaikaitį - atominį reaktorių", LEI laboratorijos vadovas habil. dr. Vaclovas Miškinis paaiškino iš specialisto pozicijų. Modernizuota Elektrėnų elektrinė, galinti naudoti kelių rūšių kurą, yra pajėgi šalį aprūpinti reikiama elektros energija. Energetikas teigė, jog Ignalinos atominės elektrinės gaminamą pigią elektros energiją mes skolinamės iš ateities, nes iki šiol nė cento nesukauptume lėšų, būtinų atlikti jos uždarymo darbus. Pasak specialistų, jau dabar radioaktyvaus kuro atliekų saugyklos pripildytos, konteinerių nėra kur saugoti. Naujoms saugykloms statyti pinigų nenumatyta. V.Miškinio manymu, Lietuva, už-

dariusi IAE, daug neprarastų, antra vertus, pakankamai turime alternatyvių energetikos šaltinių. Atsigabenti kuro galima tiek geležinkeliu, tiek jūros transportu. LEI specialistai samprotavimus apie naujos atominės elektrinės statybą pavadino naiviais.

Tikslai ir uždaviniai

Eurooptimistai teigia, jog ES energetikos srities politika siekiama keletu tikslų: užtikrinti tiekimo saugumą, apsaugoti aplinką ir vartotojų interesus. Nuo 1988 m. ES bendroje rinkoje siekiama sukurti sąlygas konkurencijai tarp energijos produktų tiekėjų, liberalizuoti viešuosius pirkimus, elektros energijos bei dujų tiekimą. Ypač pabrėžiami konkurencijos politikos principai, monopolijų ir valstybės pagalbos ribojimas. Pastarąjį dešimtmetį vis daugiau dėmesio skiriama aplinkosaugai - atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimo plėtrai, efektyvaus energijos naudojimo programoms ir pan.

Vienas iš šiuo metu aktualiausių uždavinių ES energetikos srityje - baigti kurti elektros energijos ir dujų sektorių vidaus rinką. Liberalizuoti energetiką ES pradėta vėliau nei šalinti kliūtis, trukdančias prekių ir paslaugų judėjimui.

Lietuvoje sąlygos rinkai funkcionuoti energetikos sektoriuje sudaromos lėčiau negu kitose ekonomikos srityse. Kol kas mūsų šalyje sąlygos konkurencijai tarp elektros gamintojų, pardavėjų ir tiekėjų nesudarytos, kainos yra reguliuojamos, o ne formuojamos rinkoje. Elektros energijos (kaip ir gamtinių dujų, šilumos bei vandens) kainas nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. 2000 m. Ignalinos AE pagaminno maždaug 75 proc. elektros energijos. Likusią elektros energiją gamina šiluminės ir hidroelektrinės. Lietuvos energetikos sistema yra sujungta su Rusijos ir kitų kaimyninių šalių (išskyrus Lenkiją) sistemomis. Į Latviją ir kitas šalis eksportuojama dalis Lietuvoje pagaminamos elektros energijos. Tačiau ši elektros energija eksportuojama ir importuojama tik pagal tarpvalstybines sutartis, o ne sudarius laisvus ir savanoriškus sandorius tarp Lietuvos ir kitų šalių rinkos dalyvių. Tokia padėtis kol kas nėra palanki elektros energijos vartotojams Lietuvoje, nes ribojant elektros energijos importą yra ribojamas jų pasirinkimas.

Prieš aštuonerius metus LR Seimas patvirtino pirmąją Nacionalinės energetikos strategiją, išreiškiančią pagrindines Lietuvos Respublikos Vyriausybės nuostatas energetikos ūkio pertvarkymo ir plėtros srityje iki 2015 metų. Pagal Energetikos įstatymą, energetikos strategija turi būti tikslinama kas penkeri metai. Vadovaudamasis šia nuostata, Seimas 2002 m. spalio 10 d. nutarimu patvirtino jau trečią Nacionalinės energetikos strategiją, kurioje patikslinamos ir toliau detalizuojamos energetikos reformos ir plėtros kryptys. Esminę įtaką strategijoje įtvirtintai kryptiai turi integracija į ES.

Priduoti LPKTS Panevėžio skyriaus archyvai

Po ilgo, kruopštaus ir intensyvaus LPKTS Panevėžio sk. tarybos sudarytos archyvų tvarkymo grupės darbo 2003 02 07 Panevėžio apskrities archyvą amžinam saugojimui pridavė 33 skyriaus sukomplektuotas bylas.

Bylos sudarytos iš skyriuje parengtų ir gautų dokumentų per laikotarpį nuo skyriaus įkūrimo - 1998 m. iki 2000 m. imtinai. Į archyvą priduta:

1. LPKTS Panevėžio sk. tarybos, valdybos posėdžių, konferencijų, susirinkimų protokolai-metraščiai, kuriuose įtraukti visi pareiškimai, nutarimai, kreipimaisi, raštai LR Vyriausybei, Seimui, Prezidentui ir kitoms institucijoms, atsakingų skyriaus tarybos narių pasisakymai įvairių susirinkimų ir minėjimų proga, vaizdinė ir kita medžiaga (1988-2000 m.) - 13 bylų.

2. LPKTS Panevėžio sk. palaikų pervežimo iš Sibiro lėktuvais (5 lėktuvai) organizavimo medžiaga, važiavusių persivežti palaikus artimųjų ir pervežtų iš Sibiro žuvusių ir mirusių tremtinių sąrašai, ekspedicijų išpūdžių aprašymai - 2 bylos.

3. Partizaninio judėjimo junginio "Nevėžis" prie LPKTS Panevėžio sk. posėdžių protokolai, priimti pareiškimai LR Vyriausybei ir Seimui, kovojusių už Lietuvos laisvę pasipriešinimo dalyvių pareiškimai ir kita medžiaga (1992-1994 m.) - 3 bylos.

4. Partizanų paminklų projektai - 1 byla.

5. LPKTS Panevėžio sk. Istorinės atminties grupės surinkta archyvinė medžiaga, atkurianti praeities pasipriešinimo istoriją: buvusių politinių kalinių, partizanų, tremtinių ir nukentėjusiųjų nuo represijų prisiminimų, eilėraščių, laiškų, straipsnių rankraščiai (1988-2000 m.) - 2 bylos.

6. Rezistentų ir kitų asmenų, nužudytų Panevėžio mieste ir rajone okupacinių režimų metu, palaikų perkėlimo ir įamžinimo medžiaga: Seimo ir Vyriausybės nutarimų, miesto ir rajono savivaldybių, Kultūros paveldo inspekcijos raštai, asmeniniai pareiškimai dėl palaikų perkėlimo (1989-1990 m.) - 1 byla.

7. Mirusių LPKTS Panevėžio sk. narių įskaitos kortelės ir anketos (1992-2000 m.) - 9 bylos.

8. LPKTS Panevėžio sk. Atgimimo laikotarpio plakatai (originalai ir kopijos) - 1 byla.

9. LPKTS Panevėžio sk. 1988-2000 metų veiklos istorinė pažyma ir dokumentų charakteristika - 1 byla.

Visos bylos sudarytos laikantis Raštvedybos taisyklių ir archyvų reikalavimų, chronologinio dokumentų komplektavimo principų ir posėdžių darbotvarkės eiliškumo.

Archyvų tvarkymo grupėje, vadovaujamoje Agotos Gedvilienės ir Genovaitės Saulutės Žygenės, dirbo LPKTS Panevėžio sk. tarybos narės: Lilija Kutraitė, Danutė Cemnolonskienė ir Birutė Vaitkienė. Darbus ko-regavo Romualdas Paplauskas.

LPKTS tarybos pirm. pavad.
Romualdas PAPLAUSKAS

Padėka karo kapelionui

Lietuvos valstybės atkūrimo 85-ąsias metines kauniečiai paminėjo turiningai. Visame mieste vyko įdomūs renginiai, kuriuos organizavo miesto savivaldybė ir Vytauto Didžiojo universiteto studentai. Daugelyje bažnyčių buvo aukojamos šv. Mišios.

Tą šaltoką, tačiau saulėtą rytą prie Iğulos bažnyčios, Nepriklausomybės aikštėje, su pakilia šventiška nuotaika rinkosi Šaulių sąjungos, Kauno Iğulos kariai.

Šv. Mišias Šv. Mykolo Arkangelo (Iğulos) bažnyčioje aukojo Kauno aps. kapelionas Tomas Karklys. Po šv. Mišių karių rikiuotė Laisvės alėja iškilmingai patraukė Vytauto Didžiojo karo muziejaus link. Grojant kariniam orkestrui vyko karinis paradas. Karo muziejaus sodelyje Kauno mst. savivaldybės vadovai Kauno aps. kapelionui Tomui Karkliui iškilmingai įteikė padėką.

Izidorius MITKUS
Autoriaus nuotr.

Jaunieji kariai šv. Mišių metu

Atminties ir teisingumo pamoka

Marijampolės vaiko tėviškės namuose paminėta Vasario 16-oji

Marijampolės vaiko tėviškės namų koplytėlėje Vasario 16-ąją buvo aukojamos šv. Mišios. Po jų suorganizuotas susitikimas su buvusių politinių kalinių, tremtinių bei Vilkaviškio vyskupijos atstovais.

Renginį pradėjome iškilmingu Lietuvos valstybės himnu. Skambant dainai "Gražiausios spalvos" visiems susirinkusiems svečiai dalijo trispalves vėliavėles.

Apie istorinę Vasario 16-osios reikšmę pranešimą padarė Kauno veterinarijos akademijos muziejaus ved. Vanda Lazdauskienė. Ji su liūdesiu konstatavo, kad dabar yra nemažai jaunų žmonių, kuriems sąvoka *patriotizmas* beveik nesuprantama. V.Lazdauskienė pabrėžė, jog "dabar ir visada Lietuvai reikalingas atkaklus darbas ir tvirtos rankos. Kad Tėvynės laisvės aukuras neišblėstų, taip pat reikalingos našlaičių ir beglobių vaikų geros širdys ir mylinčios rankos".

Praradę tėvus Vaiko tėviškės namų auklėtiniai žino, ką reiškia skausmas, tačiau jie turi šiltus namus, yra apmokyti, pamaitinti, juos prižiūri ir globoja mamos-auklėtojos ir tetos-auklėtojos, rūpinasi valstybė, aukoja aukas užsienio lietuviai.

Kaip jautėsi vaikai 1941 m. birželio 14 d. praradę viską, pasakojo Gražina Skomskytė-Kvietkienė. Gyvuliniai vagonai, aimanos, maldos, prašymai, giesmės, išprotėjusiųjų juokas ir ašaros, troškulys, badas, o atvykus į Altajaus kraštą – šaltis, badas, utėlės, šiltinė, mirtis. Visa tai išgyve-

no ir penkiametė Gražina. Motina susirgo šiltine ir ji liko be jokios globos ir paramos. Išmaldos kartu su broliais Gražina nesulaukė, nes, kaip ir visus tremtinius, juos laikė fašistais ir nusikaltėliais. Buvusi tremtinė skaudžia praeities tikrove stengėsi perteikti tikrą alchio jausmą. "Vaikams dvėseliena tuomet buvo didžiausias skandėstas. Išverti pragarą padėjo tik malda ir darbas", – pasakojo G.Kvietkienė. Šiai moteriai teko dar daug išgyventi: neteisingas suėmimas už pabėgimą iš tremties, vienišo vaiko kelionė į Sibirą, sunkus darbas. Tačiau likimas Gražinai suteikė galimybę mokytis. Su pagyrimu 1957 m. pabaiğusi Gorno Altaisko veterinarijos institutą, Gražina Kvietkienė grįžo į Kauną. Jai išgyventi ir stiprėti dvasia daug padėjo artimi giminaičiai iš Kanados. Šios šalies ilgametė lietuvių katalikių moterų draugijos pirm. Angelika Sungailienė ir šiandien rūpinasi Vaiko tėviškės namų globotiniais. Baigdama skaudžius prisiminimus G.Kvietkienė iškilmingai padovanojo knygą "Mes nemirė", kurioje surašyta daug skaudžių gyvenimo istorijų.

Renginyje buvo nepamiršta, kad Lietuvos valstybės atkūrimo diena – tai pergalės ir džiaugsmo šventė. Visus šventės dalyvius Vaiko tėviškės namų choristai, vadovaujami soc. pedagogės Editos Vosylienės, sujungė bendra giesme, daina. Kaimelio koplytėlė atgijo nuo vaikų šypsenų, tikinčiųjų šilumos.

Edita VOSYLIENĖ

Padėk sau pats

Nemažai "Tremtinio" skaitytojų (ko čia slėpti) – jau į antrąją amžiaus pusę perkopę. Jie prašo įvesti skyrelį, kuriame rastų paprastus ir suprantamus atsakymus juos dominančiais sveikatos klausimais. Tėkiname jų pageidavimus. Mums žada talkinti medikai, farmacininkai, o gal ir žiniuonę pakalbinsime. Vertingus patarimus išspausdinsime ir atsakysime į Jūsų klausimus.

Trūksta kalcio - riekelė fermentinio sūrio

Parduotuvėse gausu įvairiausių sūrių - varškės, fermentinių, lydytų. Tai vertingas pieno baltymų koncentratas, todėl jis laikomas vienu maistingiausių produktų. Fermentiniai sūriai turi daug kalcio. 100 g varškės sūrio šios mūsų organizmui būtinos mineralinės medžiagos yra 90-100 mg, o tame pačiame kiekyje fermentinio sūrio - nuo 700 iki 1200 mg. Vyresnio amžiaus žmonėms, ypač moterims (prieš menopauzė, osteoporozės prevencija), per dieną reikia 1200 mg kalcio. Jo organizmas gaus, jei valgysime fermentinį sūrį.

"Sustreikavo" šlapimo pūslė

Jei pajutote deginančius skausmus pilvo apačioje ir tenka dažnai bėgioti šlapintis, pirmas signalas, kad "pasigavote" šlapimo pūslės uždegimą, medikų vadinamą cistitu. Šis uždegimas būna ūmus ir lėtinis, taip pat - alerginis ar virusinis. Šia liga susergame stipriai peršalę, po šlapimo pūslės tyrimų kateteriu, ginekologinių operacijų ar spindulinio gydymo.

Pajutę pirmus ligos požymius išsivirkite ramunėlių, petražolių,

asiūklių, meškaugių ar bruknienujų arbatos. Galima išgerti spanguolių sulčių. Vaistažolių vaistinėse yra specialių mišinių šlapimo pūslės uždegimui gydyti. Sergant cistitu neverta kate alkoholinių gėrimų ir nevalgykite aštrių patiekalų. Vaistažolių arbata - tai tik pirmoji pagalba siekiant sumažinti skausmą. Jei uždegimas nenurims, kreipkitės į gydytoją.

Jeį alpstate, sukryžiuokite kojas

Žmonėms, kurie dažnai alpsta, Amsterdamo mokslininkai siūlo pajutus pirmuosius alpimo požymius paprasčiausiai prisėsti ir sukryžiuoti kojas. Apalpus kraujas lieka apatinių galūnių venose ir nepatenka į širdį, todėl smegenys pajunta deguonies stygių. Veninio kraujo grįžtamumą galima sustiprinti įtempus kojų, pilvo ir sėdmenų raumenis. Tai nesunku padaryti sukryžiuojus kojas.

Pateikėme Jums tris patarimus. Jei pasinaudosite, jei padės, džiaugsimės, kad pasitelkę gydytojų ir farmacininkų išmintį galėjome patarti. Prieš išsiskirdami su skyreliu "Padėk sau pats" praskaidrinkite nuotaiką anekdotu.

- Daktare, aš sapnuoju angliškai, nors tos kalbos nemoku.

- Kuo galiu padėti? Mokykitės anglų kalbos.

Po mėnesio tas pats pacientas ateina pas gydytoją.

- Na kaip, ar išmokote bent kiek angliškai?

- Ne, daktare, bet išeitį radau: dabar aš miegu su vertėja...

Skyrelį parengė
Asta ŠAUKENAITĖ

Moksleivių viktorinai pasibaigus

Sausio 30 d. Jonavos rajono moksleiviams šeštą kartą buvo surengta viktorina, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo dienai - Vasario 16-ajai, tema "Lietuvos kovų už laisvę, kariuomenės bei netekčių istorija". Renginį organizavo Jonavos rajono kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vyresn. specialistė Danguolė Deikienė. Jai talkino mokytojos: Genė Vajauskienė, Valentina Utyrienė, ir kariškiai: kpt. Aleksejus Gaiževskis, j.pusk. Vladimiras Žeizikovas. Žinių vertinimo komisijai vadovavo Jonavos RTG štabo vad. mjr. Valdas Jasonas.

Viktorina vyko dviem turais. Pirmajame - rašinio konkurse - dalyvavo 13 moksleivių. Prizines vietas laimėjo politinės kalinės vaikaitė, Senamiesčio gimnazijos moksleivė Renata Juokšaitė, tos pačios gimnazijos mokinė Raimonda Augūnaitė ir Justino Vareikio pagr. mokyklos moksleivė Justina Stankevi-

čiūtė. Jų rašiniai bus pristatyti respublikiniam konkursui.

Antrojo turo metu konkurso dalyviai privalėjo atsakyti į klausimus Lietuvos kariuomenės, pasipriešinimo istorijos tema, buvo klausinėjami, ką žino apie NATO ir karybą. Šios viktorinos nugalėtoju tapo Senamiesčio gimnazijos moksleivis Marius Giedraitis, antroji vieta atiteko Algirdui Morkūnui, trečioji - Edvinui Martusevičiui. Abu jie - Upninkų pagr. mokyklos moksleiviai.

Kol komisija sumavo balus, moksleiviams buvo rodomi filmukai iš Mokoמוjo pulko karių šiokiadienių. Po to norintys galėjo išbandyti akies taiklumą elektroninėje šaudykloje.

Nugalėtojams diplomus įteikė RTG štabo vadas mjr. Valdas Jasonas.

Moksleiviai liko patenkinti, kad dalyvavo viktorinoje ir išbandė save.

Veronika GABUŽIENĖ
Komisijos narė

Irena MOCKUTĖ

Mūsų mama

**Pabaiga.
Pradžia Nr. 8**

Neradę mamos surinko mus, vaikus - seserį Vandą iš namų, o mane paėmė iš Kražių. Kol atvežė Vandą, mane laikė to paties sribyno, kur sėdėjo tėvelis, rūsyje kartu su žiurkėmis. Visus tremiamuosius suvežė į Kražius, į klebonijos ganyklą, o iš ten sunkvežimiais gabeno į geležinkelio stotį ir kišo į gyvulinius vagonus. Kelionė buvo sunki: negavome vandens, vagonuose ir gimdė, ir gamtos reikalus atliko. Mes su Vandute glaudėmės prie kaimynės Marijonos Remeikienės ir jos dukros Eugenijos. Taip mes atsidūrėme Irkutsko sr. Zimos mieste. Iš ten kas pėstute, kas važiuoti keliavome toliau - į miškus.

Mūsų mamytė į savo namus negrįžo, nes jų jau ir nebuvo - viską išvežė ir išnešė. Mūsų namuose dar kurį laiką budėjo sribai - laukė jos sugrįžtant. Mama liko tuščiomis rankomis, visas turtas, ką turėjo, buvo jos drabužiai, o kadangi pavasaris tais metais buvo labai šiltas, tai ne ką ir vilkėjo. Prasidėjo jos klajoklės gyvenimas. Važiavo tai pas vieną seserį, tai pas kitą - į Karklėnus arba Užventį. Visi bijojo priimti, nes buvo paskelbta paieška, o ji jokių dokumentų neturėjo, tad net įsidarbinti negalėjo.

Tremtyje ir mes su Vandute likome be globėjos - susirgo ir mirė Marijona Remeikienė. Mes glaudėmės kartu trise - aš su seserimi ir Eugenija. 1948 m. rugpjūčio pabaigoje mes atsidūrėme Irkutsko sr. Čeremchovo r. Makarevo vaikų prieglaudoje, ant Angaros upės kranto. Iš čia pradėjome rašyti mamai laiškus, Eugenija - savo seseriai Zuzanai Kogelienei į Kelmę. Gavome atsakymą ir žinią, kad mama kartu su Kogelių šeima, surinkusi aukas ir pasiskolinusi pinigų (kiekvienai reikėjo po 1000 červoncu), paprašė Kelmės NKVD karininko, kad jis važiuotų į Sibirą mūsų parvežti. Civiliai važiuoti bijojo, nes žinojo, kad nesugrįš. Jis atvažiavo 1948 m., prieš Naujuosius metus, susitiko su mumis ir liepė ruošti kelionėn. Prieglaudos viršininkas lyg ir neprieštaravo. Nemiegojome dvi paras, ruošėmės, svajojome, kaip pamatysime mamą, kur gyvensime, nes namų jau nebėra. Deja, grįžti šv. Kalė-

doms į namus buvo mūsų fantazija. Jai buvo lemta išsipildyti tik po dešimties metų. Tas kariškis iš Lietuvos, išėjęs į komendantūrą mūsų dokumentų forminti, taip daugiau ir nesugrįžo. Paverkėme, paaimanavome ir likome laukti pavasario. Nežinia, kaip tada jautėsi mama. Ji liko ir be pinigų, ir be vaikų, o skolas reikėjo grąžinti. Laiškų iš jos negaudavome. Kariškis grįžo į Kelmę ir po dviejų savaitių žuvo autoavarijoje. 1949 m. rašiau prašymą į Vilnių Justui Paleckiui, kad man ir sesutei leistų

Irena ir Vanda Mockutės su Eugenija Remeikyte vaikų prieglaudoje 1949 m.

grįžti į namus, o Eugenijai - pas seserį. Gavome atsakymą, kad ištremtos teisėtai ir grįžti nėra galimybės.

Kartu su mumis prieglaudoje gyveno ir daugiau vaikų iš Lietuvos: 3 seserys - Onutė, Agota ir Elytė, Vytautas Masalskis su sesute Sigita, dar vienas Vytautas, Jadvyga Maziliauskaitė ir du maži broliukai - Antanėlis (kokių 2-3 metų) ir Sigitas (apie 5 m.). Įdomu, koks šių vaikų likimas...

1949 m. liepos mėn. Vandos bei mano gyvenimas pradėjo keistis. Pradėjome su Vandute dirbti Naftos perdirbimo gamyklos statybos skyriuje. Apgyvendino bendrabutyje su suaugusiais. Po vaikų namų čia buvo rojus - šilta, šviesu, niekas neskriaudė. Darbas buvo sunkus. Kartu dirbo ir karo belaisviai japonai, ir net kaliniai kriminalistai.

Mūsų mama tuo metu Lietuvoje gyveno be dokumentų. Ji nuvažiavo į Kražius, tačiau nepasiekusi valsčiaus administracijos buvo areštuota. Atvežė į Kelmės kalėjimą, po 3-5 dienų į - Vilnių, Lukiškes, po to į Krasnojarsko kalėjimą. Mes jau gyvenome Irkutsko sr. ir buvome pakeitusios 3 gyvenamąsias vietas. Mama mūsų laukė Krasnojarsko kalėjime kartu su visokio plauko nusikaltėlėmis. Kalbos nemokėjo. Prasidėjo žiema, vasariniai drabužėliai suplyšo, maisto davinys menkas ir tą patį rusės

atimdavo. Bet ji visa tai iškentė ir tų pačių metų gruodžio mėnesį mamą įvedė į mūsų kambarį. Buvo vakaras, prieblanda. Prieš mus stovėjo nešvariais, suplyšusiais apdangalais apsilvikiusi moteris, apsiavusi kaliošais (nors šaltis tuo metu buvo apie 40 laipsnių). Komendantas pristatė - mergaitės, čia jūsų mama. Mes nepatikėjome - mūsų mama buvo jauna, graži, o čia stovėjo suvargusi, nusilpusi moteris. Tada mama paklausė: "Vaikai, ar jūs manęs nepažįstate?" Ir tik iš balso mes ją atpažinome.

Mus apgyvendino barake - "zemliankoje". Čia gyvenimas buvo baisus - šalta, drėgna ir tamsu, per sienas varvėjo vanduo, langelis mažas, nebuvo nei kuro, nei vandens. Nors čia pat buvo kasama anglis, be leidimo paimti nebuvo galima. Prausėmės ištirpdytu sniegu, o gerti atsinešdavome vandens iš buvusio bendrabučio. Mamą įdarbino. Dieną visos išeidavome į darbą, o naktis leidavome ant žemės susiglaudusios, nes lovos neturėjome. Iš tokio klaikaus gyvenimo išgelbėjo mamos liga. Naktį nuėjusi į bendrabutį parsinešti vandens būdinčiai pasakiau, kad miršta mama. Ryte atėjo gydytoja ir pasakė, kad čia gyventi neįmanoma. Perkėlė mus į kitą baraką, bet jau ne po žeme. Kambarielyje gyvenome 2 šeimos.

Didieji mūsų vargai baigėsi. Mes augome, mama dirbo bendrabučio budėtoja, valytoja, vėliau kūreno katilinę. Statybose liko tik Vandute, aš perėjau į lengvesnį darbą geležinkelyje. Gavome atskirą kambarį su bendra virtuve.

Tačiau buvo viena bėda - neturėjome kontaktų su lietuviais, dirbome tarp rusų, gyvenome su rusais. Kitose gyvenvietėse gyvenantys lietuviai mus laikė rusėmis. Draugės ir draugai - visi kalbėjo rusiškai. Lietuviškai beveik nebemokėjome.

Ir vėl Dievas atsiuntė išsigelbėjimą. Apie 1954 m. bendrabutyje, kur dirbo mama, apsigyveno dvi lietuvaitės: Elena Pajuodytė ir Jadvyga Dumskytė, baigusios medicinos mokyklą. Elena dirbo vaikų poliklinikoje, o Jadvyga - vaikų darželyje. Vėliau atvažiavo dar Danutė Kibildaitė ir Ireną Aštrauskaitė. Parduotuvėje pradėjo dirbti Jadvyga Razminaitė, jos brolis Povilas - greitosios pagalbos mašinos vairuotoju.

(keliamą į 7 psl.)

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Elena Trijonytė-Grajauskienė 1930-2003

Gimė Šaukėnų k., Tauragės r. Vėliau persikėlė gyventi į Šilutės r., Ropkojų k. Šeimoje augo 4 seserys ir 2 broliai. Tėvas suimtas, nuteistas 10 m. Kalėjo Irkutsko sr. Motina su 6 vaikais ištremta 1949 03 25 į Krasnojarsko kr., Askizo r., avininkystės tarybinį ūkį, kuris vėliau pavadintas Balganovo. Ten Elena ištekėjo už tremtinio Stasio Grajausko, gimė dvi dukros ir sūnus. 1967 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Tauragės r., Pagramančio k., dirbo kolūkyje.

Palaidota šalia vyro, Pagramančio kapinėse.

Užjaučiame 3 seseris ir brolių, dukras ir sūnų su šeimomis.

LPKTS Tauragės skyrius

Lidija Blumentalaitė-Šprunkienė 1924-2003

Gimė Mažeikiuose, daržininko šeimoje. Baigė 6 gimnazijos klases. Suimta 1944 10 19 ir nuteista 10 m. lagerio ir 3 m. be teisių. Kalėjo Solikamlage, Permės sr., vėliau - Taišete, Irkutsko sr., dirbo žėručio apdirbimo fabrike. Iš ten pateko į Komiją. Į laisvę išleista 1954 08 07. Grįžusi į Mažeikius 1955 m. ištekėjo už buvusio politinio kalinio Artūro Šprunkos. Dirbo vaikų darželyje, ligoninėje. Buvo aktyvi Sąjūdžio dalyvė ir rėmėja. Vadovavo

Mažeikių liuteronų bendruomenei.

Palaidota šalia vyro, Mažeikių liuteronų kapinėse.

LPKTS Mažeikių skyrius

Algimantas Lastauskas 1930-2003

Gimė Avižinės k., Sasnavos valsč., Marijampolės aps., ūkininkų šeimoje. 1948 05 22 su tėvais ištremtas į Krasnojarsko kr., Jeniseisko r., Maklakovo gyv. 1956 m. vedė likimo draugę, tremtyje gimė dukra ir sūnus. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Apsigyveno Garliavoje.

Palaidotas Jonučių kapinėse.

LPKTS Garliavos skyrius

Albertas Juotka 1925-2003

Gimė ir augo Vižančių k., Sedos r., vidutinių ūkininkų šeimoje. 9 metų neteko motinos. Dirbo Vižančių bibliotekoje, bendravo su partizanais, kuriems vadovavo T. Savickas-Kapitonas. Suimtas, nuteistas 25 m., 5 m. be teisių ir tremčias iki gyvos galvos. Kalėjo Vorkutos lageriuose, dirbo kasyklose. Grįžo 1956 m. Užaugino dvi dukras.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukras ir visus artimuosius.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Alfредas Kerpauskas 1933-2002

Gimė Žemaičių Kalvarijoje, inteligentų šeimoje. Tėvas buvo vaistinės savininkas. 1941 06 14 su tėvais ir broliuku ištremtas į Ust Kulomor., Komiją. 18 metų gyveno tremtyje. 1957 m. palaidojo tėvą, o 1959 m. slapta grįžo į Lietuvą. Vedė, užaugino du sūnus. Dirbo elektros montavimo valdyboje.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnus ir visus artimuosius.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Bronius Tuskenis 1920-2002

Gimė Rubikių k., Anykščių r. Šeimoje augo 5 vaikai. Nuo 1949 m. dalyvavo partizaniniame judėjime. Suimtas 1951 m., nuteistas, kalėjo Džezkazgano kalėjimuose. Į Lietuvą grįžo 1961 m. Iki pensijos dirbo Klaipėdos gelžbetonio valdyboje šaltkalviu.

Palaidotas Lėbartų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Mūsų mama

(atkelta iš 6 psl.)

Visi jie ėmė lankytis mūsų namuose. Rusiškų šokių klubuose pakeitėme į tremtinių šokius koridoriuose ir rūsiuose. Draugavome ne tik su lietuviais, bet ir su estais bei latviais.

Buvome ištremtos 10 metų. Mama 1957 m. išsiuntė prašymą Lietuvos TSR vyriausybei. Kadangi mūsų tėvelis, pasirodo, jau buvo miręs 1952 m. gruodžio 29 d., o mes tremtyje išbuvome daugiau nei 9 metus, tai Vilniuje MVD poskyris 1957 m. rugsėjo 4 d. priėmė nutarimą Nr.31, kad nebėra prasmės laikyti mus tremtyje, nes "nusikaltėlis" tėvelis savo "atsi-

emė". 1957 m. gruodžio pabaigoje gavome leidimą grįžti į Lietuvą, negražinant konfiskuoto turto.

Kiekvienais metais rašėme visur, kad sužinotume, kur yra mūsų tėvelis, tačiau atsakymo negaudavome. Rašėm į Vilnių, į Maskvą. Sužinoję Vorkutos lagerio numerį rašėme į ten, bet atsakymo nebuvo. Jis taip ir nesužinojo mūsų likimo ir turbūt mirė su nuoskauda, kad jį užmiršome.

Mama su Vandute 1958 m. išvažiavo į Lietuvą. Aš likau viena Sibire, nes norėjau užbaigti mokslus. Grįžau į Lietuvą 1958 m. liepos 26 d.

Grįžusi mama daug vargo. Į kolūki dirbti priėmė, o

gyventi savo namuose neleido – ten gyveno 2 kolūkiečių šeimos. Mama apsigyveno pas kaimynus Vedeikius, nes tik jie iš vietinių gyventojų ir buvo likę, kiti visi buvo ištremti. Po vienerių metų atsikraustė į savo tvartą ir kiaulininke išgyveno 2 vasaras ir 2 žiemas. Išsikrausčius svetimiams, kolūkis leido nusipirkti tą seną, svetimų nugyventą namą. Čia mama gyveno ir dirbo iki 70 metų. 1983 m. nusipirko nedidelį namą Kelmėje. Sulaukusi 90 metų, ji pati verdasi valgyti, kūrėna krosnį, sodina bulves, pati ir nusikasa – mums nepatiki. Augina daug kambarinių ir lauko gėlių. Kas sekmadienį nueina į bažnyčią. Skauda kojeles, operuotos akys – blogai mato, tačiau mūsų mama niekada nesiskundžia.

Kapų kauburėliais nusėta žemė

Neturėtume pamiršti 1919-1920 metų kovų, kurių metu žuvo daug karių savanorių. Nemažai lietuvių žuvo Dauguvos fronte. Tose vietose, kur vyko kautynės, jie ir buvo užkasti. Tik vėliau, 1929-1930 metais, sutvarkius karių kapus Lietuvoje, buvo ieškoma ir tvarkomos karių kapavietės Latvijoje. Daug žuvusiųjų perlaidota Červonkos kapinėse. Čia 1932-aisiais pastatytas paminklas, kuriame lietuvių ir latvių kalbomis iškalta žodžiai: "Keleivi, pasakyk Lietuvai, kad žuvome gindami Tėvynę". Sovietų okupacijos metais kapus prižiūrėjo pavieniai asmenys. Jie padėdavo gėlių, uždegdavo žvakutes.

Atkūrus Lietuvoje nepriklausomybę Rokiškyje susitelkė grupelė aktyvių žmonių - Algis Paškonis, Leonas Seibutis, Algis Kuolas ir kiti. Jiems vadovavo tremtinys Pranas Turonis. Jie ėmėsi karių kapų tvarkymo darbų, buvo atnaujinti kryžiai. Įkūrus karių kapų komitetą (jo pirmininkė Rimantė Norvaišienė) žmonės pradėjo tvarkyti karių kapus Rokiškio ir Ilukstės (Latvija) rajonuose. Buvo surinkta lėšų Červonkos karių paminklo remontui. Po restauracijos, 1995 m. rugsėjo 23 d., paminklas buvo pašventintas. Dabar Vasario 16-ąją, per Vėlines, švenčiant Kariuomenės dieną bei kitų valstybinių švenčių metu čia vyksta Lietuvos ir Latvijos visuomenės bei karių susitikimai, pagerbiami žuvusieji. Ir šiais metais čia vyko Vasario 16-osios minėjimas. Dalyvavo Rokiškio vicemeras ir Zarasų meras, pasienio posto vadas ir pasieniečių būrio kariai, Daugpilio rajono tarybos pirmininkas, Lietuvos konsulas Daugpilyje ir kiti garbūs svečiai.

Vasario 16-osios renginiai vyko ir Rokiškyje bei kituose rajono miesteliuose.

Feliksas MAŽEIKIS

Rokiškis

Paminklas Dauguvos fronto ruože žuvusiems kariams savanoriams. Pastatytas 1932 m., restauruotas 1995 m.

Skelbimai

Vasario 28 d. 16 val. LPKTS salėje (Laisvės al. 39, Kaunas) įvyks paskaita "Europos Sąjungos šalių socialinės apsaugos sistemos ir vyresnio amžiaus žmonių gyvenimo kokybė". Lektoriai: KTU doc. dr. L.Žitkus, KTU magistrė I. Bajorūnienė.

Atsiliepkite

Liuda Labanauskaitė-Martišauskienė ieško savo tėvelio **Juozo LABANAUSKO**, gimusio 1896 m. ir gyvenusio Puskelnio k., Marijampolės aps. Šeimoje augo penki vaikai.

1944 m. tėvelį areštavo apkaltinus tėvynės išdavimu, po to persiuntė į kalėjimą Nr.6 Marijampolėje. Daugiau duomenų apie jį nėra.

Gal kas žinote tolesnį Juozo Labanausko likimą. Rašykite **Liudai MARTIŠAUSKIENEI, Jaunimo g. 22-6, Marijampolė.**

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Klemensas Širvys 1926-2003

1950 1003 K.Širvys iš Miuncheno su desantininkais: Juozu Lukša, Benediktu Trumpiu, buvo nuleistas Tauragės apyl. miške. Priimtas į Žalgirio rinkt., Tauro apyg., Sakalo slapyvardžiu. 1951 m. pavašarį J.Jankausko įsakymu paskirtas Žalgirio rinkt. vadu. Partizanavo iki 1952 07 23. Vykdamas pranešti apie J.Jankausko-Demono išdavystę pateko į pasalą. Sunkiai sužeistas ir suimtas. Po operacijos kalėjo Vilniaus saugumo kalėjime. Karinio tribunolo nuteistas 25 m. ir 5 m. be teisių. Kalėjo 1953-1970 m. Mordovijos lageriuose. Išleistas iš lagerio negalėjo gyventi Lietuvoje, todėl apsigyveno Kaliningrado sr. Vėliau grįžo į Lietuvą, vedė buvusią politinę kalinę. Sunkus buvo gyvenimo kelias – tapo I gr. invalidu. Buvo taurus lietuvis, kovotojas už Lietuvos nepriklausomybę.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS valdyba

LPKS Kauno skyrius

Stasys Rainys 1919-2002

Gimė Adomiškių k., Marijampolės aps., ūkininkų šeimoje. Už dalyvavimą pasipriešinimo okupacijai kovose 1945 m. suimtas. Nuteistas 10 m. pataisos darbų lagerio ir 5 m. be teisių. Kalėjo Magadano sr. lageriuose. 1957 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Klaipėdoje. Iki pensijos dirbo Miestų projektavimo instituto Klaipėdos sk. inžinieriumi.

1998 m. suteiktas Laisvės kovų dalyvio vardas.

Palaidotas Rokantiškių kapinėse, Vilniuje.

Skaudžią netekties valandą nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir artimuosius.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Vytautas Matkėnas 1921-2003

Gyveno Kalvasalio k., Daugėliškių valsč., Švenčionių aps., 10 asmenų šeimoje, 37 ha ūkyje. 1945 m. įstojo į 50 partizanų Roko būrį. Suimtas, nuteistas 10 m. ir 5 m. be teisių. Kalėjo Magadano, Kolymos lageriuose. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Alytuje. 1964 m. vedė. 1965 m. gimė sūnus.

Palaidotas Alytuje.

Užjaučiame žmoną ir sūnų.

LLKS Dainavos apyg. partizanai

Antanas Gediminas Šeškevičius 1918-2003

Gimė Timiršiškės k., Kazlų Rūdos valsč., ūkininkų šeimoje. 1946 m. vasario mėn. areštuotas. Kalėjo Karagandos sr., Džezkazgano lageriuose. Į Lietuvą grįžo 1957 m. ir sukūręs šeimą gyveno Kazlų Rūdoje. LPKTS Kazlų Rūdos sk. narys nuo 1990 m. Užjaučiame šeimą.

LPKTS Kazlų Rūdos skyrius

Teodora Jaraitė- Brazdžiūnienė 1929-2002

Gimė Gataučių k., Pakruojo r., stambių ūkininkų šeimoje. Iki tremties dirbo tėvų ūkyje. 1948 05 22 Teodorą su tėvais ir broliu ištrėmė į Krasnojarsko kr., Sovietso r., Sviščiovo gyv. Sibire ištekojo už tremtinio. 1958 07 27 grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Ziniūnų, vėliau Ruponių k. Abu su vyru dirbo kolūkyje. Užaugino sūnų. Buvo aktyvi LPKTS Pakruojo sk. narė.

Nuoširdžiausius užuojautos žodžius tariame jos vyrui, sūnui ir giminėms.

LPKTS Pakruojo skyrius

